

Usmernenie pre Prijímateľov k spôsobu preukázania a overenia splnenia vybraných podmienok zásady „nespôsobovať významnú škodu“

(DO NO SIGNIFICANT HARM - DNSH)

Legislatívne východiská

Článok 9 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory pre riadenie hraníc a vízovú politiku

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 (ďalej len „nariadenie o taxonómii“)

Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2139, ktorým sa dopĺňa **nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852** stanovením technických kritérií preskúmania na určenie podmienok, za ktorých sa hospodárska činnosť označuje za významne prispievajúcu k zmierneniu zmeny klímy alebo adaptácii na zmenu klímy, a na určenie toho, či daná hospodárska činnosť výrazne nenasarúša plnenie niektorého z iných environmentálnych cieľov.

Postup stanovenia podmienok DNSH, ich kontrola a všetky ostatné náležitosti súvisiace s uplatňovaním danej zásady v podmienkach P SK sú popísané v Metodickom usmernení RO č. 7 k uplatňovaniu zásady „nespôsobovať významnú škodu“ a v dokumentácii príslušnej výzvy.

Overovanie a monitorovanie ďalších skutočností zásady DNSH v procese implementácie a udržateľnosti projektu (Zmluvné podmienky DNSH)

Ďalšie skutočnosti vrátane zásady DNSH overované počas implementácie a udržateľnosti projektu sa prenášajú do zmluvy o poskytnutí NFP.

Prijímateľ je povinný zaznamenať splnenie ďalších skutočností/zmluvných podmienok zásady DNSH (ďalej aj „DNSH“) preukazovaných v čase **implementácie projektu** v rámci ITMS 21+ do karty iného údajá DNSH v rámci **záverečnej monitorovacej správy** (Zmena typu monitorovanie - záverečná (ďalej aj „ZtM-Z“)) a správne vyplniť kartu iného údajá najmä z hľadiska relevancie ďalších skutočností DNSH pre projekt. Ak Prijímateľ nesplnil niektorú z relevantných ďalších skutočností/zmluvných podmienok DNSH, uvedie **v rámci ZtM-Z** v ITMS21+, konkrétne v dialógovom okne s názvom „Vytvorenie odchádzajúcej komunikácie“, v textovom poli s názvom „Text“, číselné označenie a názov príslušnej ďalšej skutočnosti/zmluvnej podmienky DNSH spolu s popisom okolností **zdôvodňujúcich neplnenie príslušnej ďalšej skutočnosti/zmluvnej podmienky DNSH**.

Pri zaznamenaní splnenia ďalších skutočností overovaných v čase **udržateľnosti projektu** sa postupuje obdobne ako v čase implementácie projektu, pričom potvrdenie správnosti vyplnenia karty iného údajá

zaznamená poskytovateľ do **následnej monitorovacej správy** (Zmena typu monitorovanie - následná (ďalej aj „ZtM-N“).

Vybrané podmienky zásady DNSH pre rekonštrukciu budov¹

1. Podmienka úspory primárnej energie

Pri obnove budov, ktorej **cieľom je zlepšenie energetickej hospodárnosti budovy**, je požiadavka na úsporu primárnej energie na úrovni minimálne 30 % a v prípade hĺbkovej obnovy budov požiadavka na úsporu primárnej energie na úrovni minimálne 60 %.

Pri budovách, na ktoré sa **vzťahuje** zákon 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov:

- **ak ide** o oblasť intervencie zameranej na zvyšovanie energetickej efektívnosti budov, úspora energie sa preukazuje v čase predloženia záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) na základe výsledku porovnania údajov **východiskového stavu uvedeného v energetickom certifikáte pred realizáciou projektu, resp. v projektovom energetickom hodnotení² pred realizáciou projektu, resp. v energetickom hodnotení v energetickom audite³ (predloženom k ŽoNFP) a dosiahnutého stavu (po realizácii projektu) uvedeného v energetickom certifikáte**, ktorý sa predkladá ku záverečnej monitorovacej správe (ZtM-Z).

Pri budovách na ktoré sa **nevzťahuje** zákon 555/2005 Z. z. (energetický certifikát sa nevydáva):

- sa úspora energie preukazuje v čase predloženia záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z), na základe **energetického auditu** ako výsledku porovnania údajov **hodnotenia východiskového stavu budovy** (hodnotenie existujúceho stavu budovy pred realizáciou projektu – energetický audit k ŽoNFP) a **dosiahnutého stavu budovy po rekonštrukcii**. Pri záverečnej monitorovacej správe (ZtM-Z) sa predkladá **energetický audit vypracovaný po realizácii projektu**.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky vo fáze účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP. Pre splnenie podmienky je potrebné postupovať v súlade so zákonom o energetickej hospodárnosti budov (ak relevantné). Prijímateľ je povinný splniť požiadavky prostredníctvom preukázania úspory primárnej energie na úrovni minimálne 30 %, resp. 60 % a predložiť:

- **energetický certifikát nového stavu budovy po rekonštrukcii** podľa zákona o energetickej hospodárnosti budov a/alebo
- **hodnotenie nového stavu budovy po rekonštrukcii** (hodnotenie nového stavu budovy uvedeného v **energetickom audite** vypracovanom po rekonštrukcii) (opatrenie 2.1.1) a
- **Vyhlasenie k Záverečnej monitorovacej správe** (ZtM-Z).

¹ Pri zvyšovaní energetickej efektívnosti v iných oblastiach ako v budovách (opatrenie 2.1.1 B) nie je stanovená minimálna úroveň úspory primárnej energie ale sa uplatňuje podmienka maximálnej Hodnoty za Peniaze 3 000 EUR/(MWh/rok) - celkové oprávnené výdavky (COV) voči úspore primárnej spotreby energie.

² Ak odborne spôsobilá osoba z objektívne overiteľných dôvodov rozhodne, že nie je možné vyhotoviť energetický certifikát budovy. Relevantné pre opatrenie 2.1.2, resp. 8.2.1.

³ Ak odborne spôsobilá osoba z objektívne overiteľných dôvodov rozhodne, že nie je možné vyhotoviť energetický certifikát budovy. Relevantné pre opatrenie 2.1.1 A výzvy PSK-SIEA-008-2025-DV-EFRR.

Splnenie podmienky (dosiahnutie úspor primárnej energie na úrovni minimálne 30 %) sa preukazuje na základe výsledku porovnania údajov východiskového a dosiahnutého stavu uvádzaných v energetickom certifikáte, resp. projektovom energetickom hodnotení⁴, resp. v hodnotení (v energetickom audite) spracovanom pred a po rekonštrukcii (obnove) budov.

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overuje splnenie podmienky na základe Prijímateľom predložených dokumentov vo fáze realizácie projektu **najneskôr po predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP** na základe:

- Energetického certifikátu, resp. hodnotenia v energetickom audite a to dosadením relevantných hodnôt do vzorca:

$$UPE = 100 \times \frac{(PE_{pred} \times CPP_{pred}) - (PE_{po} \times CPP_{po})}{PE_{pred} \times CPP_{pred}}$$

kde:

UPE – úspora primárnej energie v %

PE_{pred} – primárna energia pred realizáciou obnovy budovy v kWh/(m².a)

PE_{po} – primárna energia po realizácii obnovy budovy v kWh/(m².a)

CPP_{pred} – celková podlahová plocha budovy pred realizáciou obnovy v m²

CPP_{po} – celková podlahová plocha budovy po realizácii obnovy v m².

- Prílohy č. 1 k ZMS: Vyhlásenie k Záverečnej monitorovacej správe (ZtM-Z).

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH⁵: **Vysoký**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH : **Vysoké**

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Uplatnenie sankčného mechanizmu v zmysle podmienok výzvy⁶.**

2. Výmena hlavného zdroja tepla

Výmena hlavného zdroja tepla za nový **kondenzačný kotol** je možná len ako nevyhnutné riešenie a na základe preukázanej výhodnosti bez možnosti pripojenia na zemný plyn, **iba s možnosťou pripojenia na obnoviteľný zdroj energie**, ako napr. bioplyn, biometán, tranzitný plyn zo spracovaného odpadu a výmena za nový **elektrický kotol je možná len za podmienky**

⁴ Vypracovanom pred realizáciou projektu, relevantné pre opatrenie 2.1.2, resp. 8.2.1.

⁵ Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH sa posudzuje podľa toho, či je súčasťou niektorej z podmienok poskytnutia príspevku, či plnenie podmienky vyplýva z legislatívy (EÚ/SR) alebo ide o podmienku „menej“ významnú, ktorá nie je súčasťou predošlých kategórií.

Ak je podmienka zásady DNSH súčasťou niektorej podmienky poskytnutia príspevku, napr. podmienky oprávnenosti aktivít projektu alebo inej samostatnej/osobitnej podmienky poskytnutia príspevku a zároveň môže jej plnenie vyžadovať legislatíva (EÚ/SR), potom je stupeň jej dôležitosti **vysoký**.

Ak je podmienka zásady DNSH iba súčasťou ďalších skutočností, teda nie je zároveň zahrnutá do niektorej z podmienok poskytnutia príspevku, ale jej plnenie môže vyžadovať legislatíva (EÚ/SR), potom je stupeň jej dôležitosti **stredný**.

Ak je podmienka zásady DNSH iba súčasťou ďalších skutočností, teda nie je zároveň zahrnutá do niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a jej plnenie nevyžaduje legislatíva (EÚ/SR), potom je stupeň jej dôležitosti **nízky**.

⁶ V prípade nedosiahnutia úspory min. 30 % a v prípade hĺbkovej obnovy budovy min. 60 % primárnej energie sa jedná o porušenie podmienky poskytnutia príspevku.

preukázania jeho nízkej spotreby elektrickej energie a pripojenia na zelenú elektrinu alebo fotovoltaické solárne panely.

V rámci renovácie je podporovaná inštalácia solárnych fotovoltaických (FV) a fototermických (FT) panelov ako súčasť renovácií budov a zavádzanie nízko uhlíkových alternatív, ako sú tepelné čerpadlá.⁷ Tepelné čerpadlo musí byť určené na využívanie geotermálnej energie alebo energie z okolia. Pričom pri inštalácii FV/FT panelov a tepelných čerpadiel je potrebné preukázať splnenie **podmienky životnosti** FV/FT panelov aspoň 20 rokov, meničov napätia aspoň 10 rokov a tepelných čerpadiel aspoň 10 rokov. Zariadenie na báze obnoviteľných zdrojov energie musí mať **vydané vyhlásenie o zhode** podľa § 23 zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu spolu s **relevantnou žiadosťou o platbu** prostredníctvom:

- elektrický kotol - nízka spotreba sa preukazuje na základe **technického listu zariadenia**
- elektrický kotol - pripojenie na zelenú elektrinu sa preukazuje na základe **zmluvy o dodávke elektriny**
- vyhlásenie o zhode (FV, FT, TČ) - sa preukazuje na základe **technického listu zariadenia**
- životnosť (FV, FT, TČ) - sa preukazuje na základe **potvrdenia výrobcu o predpokladanej životnosti zariadenia**⁸ (ak relevantné), alebo **dokladom výrobcu o záruke zariadenia**⁹ (ak relevantné), alebo **technickým listom** výrobcu, ak obsahuje informácie preukazujúce splnenie podmienky životnosti.

Za splnenie podmienky sa považuje, ak **zariadenie** na báze obnoviteľných zdrojov energie je **evidované na stránke Zelená domácnostiam** (<https://is.zelenadomacnostiam.sk/zariadenia>). V uvedenom prípade sa nevyžaduje predloženie dokumentácie.

Z podmienky jednoznačne vyplýva, že podpora plynových kotlov spaľujúcich fosílny plyn je neoprávnená!

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overuje splnenie podmienky na základe Prijímateľom predložených dokumentov, resp. na stránke: <https://is.zelenadomacnostiam.sk/zariadenia> vo fáze realizácie projektu **pred úhradou relevantnej ŽoP¹⁰, najneskôr po predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP.**

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Stredný**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Vysoké**

⁷ V prípade výziev implementovaných SIEA, sú ďalšie podmienky zásady DNSH vo vzťahu k zariadeniam využívajúcim OZE uvedené v časti dokumentu „Vybrané podmienky DNSH pre obnoviteľné zdroje energie“.

⁸ Potvrdenie výrobcu alebo doklad výrobcu je možné nahradiť technickým listom výrobcu, ak obsahuje informácie preukazujúce splnenie podmienky životnosti.

⁹ Iba v prípade záruky najmenej v požadovanej dĺžke životnosti zariadenia.

¹⁰ Ak sa jedná o totožný druh a model výrobku, ktorý už bol predmetom niektorej predchádzajúcej ŽoP a údajové listy výrobkov, technické listy zariadenia, potvrdenie výrobcu o predpokladanej životnosti zariadenia, doklad výrobcu o záruke zariadenia najmenej v požadovanej dĺžke životnosti zariadenia alebo príslušný záznam v Európskom registri výrobkov s energetickým označením (databáza EPREL) už boli predložené poskytovateľovi v rámci predchádzajúcej ŽoP, Prijímateľ uvedené dokumenty opätovne nepredkladá, ale uvedie len odkaz na príslušný proces/dokumentáciu, v rámci ktorej túto prílohu už poskytovateľovi predložil.

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Krátenie oprávnených výdavkov na zdroj tepla.**

3. *Výmena spotrebičov vody*

V rámci rekonštrukcie budov **musia všetky príslušné spotrebiče vody** (sprchové riešenia, sprchy, kohútiky, WC, WC misy a splachovacie nádržky, pisoárové misy a splachovacie nádržky, vane) **patríť do dvoch najlepších tried spotreby vody** podľa platného značenia v EÚ (EU Water Label - <http://www.uwla.eu/>).

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu **pri ŽoP obsahujúcej výdavky na spotrebiče vody** prostredníctvom predloženia:

- **údajových listov výrobkov.**

Upozornenie:

- V prípade, že obstarávaný produkt je evidovaný v rámci vyššie uvedeného registra, stačí preukázať, že je zaradený v rámci dvoch najlepších tried spotreby vody tohto registra (formou odkazu na konkrétny výrobok z databázy, napr. <https://uwla.eu/type-185-116365211/>).
- V prípade, ak produkt nie je v rámci uvedeného registra evidovaný, uvedenú podmienku je možné preukázať aj prostredníctvom údajových listov výrobkov, certifikátov vydaných akreditovanými certifikačnými orgánmi, technickými parametrami spotrebiča, resp. iných dokladov, ak z nich jednoznačne vyplýva zaradenie uvedeného spotrebiča do dvoch najlepších tried spotreby vody podľa platného značenia v EÚ. Hraničné hodnoty jednotlivých tried spotreby vody pre relevantné spotrebiče vody sú:
 - Sprchové riešenia a zmiešavacie sprchy¹¹, sprchové výpuste¹² (prietok v litroch za minútu):
 1. tr. $\leq 6,0$ l/min
 2. tr. $\leq 8,0$ l/min
 - Kohútiky¹³ (priemerný prietok v litroch za minútu):
 1. tr. $\leq 6,0$ l/min
 2. tr. $\leq 8,0$ l/min
 - WC súpravy, samostatné WC misy, nezávislé splachovacie nádržky pre WC (priemerný objem splachovania v litroch):
 1. tr. $\leq 3,5$ l
 2. tr. $\leq 4,5$ l
 - Pisoárové misy, nezávislé splachovacie nádržky pisoárov (priemerný objem splachovania v litroch):
 1. tr. $\leq 1,0$ l

¹¹ Pre vysokotlakové aplikácie pri štandardnom referenčnom tlaku (0,3 + 0,02) MPa [(3,0 + 0,2) bar] alebo v prípade 60 % maximálneho dostupného prietoku pri tlaku (0,15 + 0,02) MPa [(1,5 + 0,2) bar]. Pre nízkotlakové aplikácie pri štandardnom referenčnom tlaku (0,02 + 0,002) MPa [(0,2 + 0,02) bar].

¹² Pre vysokotlakové aplikácie pri štandardnom referenčnom tlaku (0,3 + 0,02) MPa [(3,0 + 0,2) bar] alebo v prípade 60 % maximálneho dostupného prietoku pri tlaku (0,15 + 0,02) MPa [(1,5 + 0,2) bar]. Pre nízkotlakové aplikácie pri štandardnom referenčnom tlaku (0,01 + 0,002) MPa [(0,1 + 0,02) bar].

¹³ Pre vysokotlakové aplikácie pri štandardnom referenčnom tlaku (0,3 + 0,02) MPa [(3,0 + 0,2) bar] alebo v prípade 60 % maximálneho dostupného prietoku pri tlaku (0,15 + 0,02) MPa [(1,5 + 0,2) bar]. Pre nízkotlakové aplikácie pri štandardnom referenčnom tlaku (0,01 + 0,002) MPa [(0,1 + 0,02) bar].

- 2. tr. $\leq 2,0$ l
- Vane (kapacita v litroch):

Skutočná kapacita	Efektívna kapacita (40 % skutočnej)
1. tr. ≤ 155 l	1. tr. ≤ 62 l
2. tr. ≤ 170 l	2. tr. ≤ 68 l
- Dodatočné nainštalovanie zariadení na zníženie spotreby vody (napr. perlátor) u spotrebičov vody, ktoré nepatria do dvoch najlepších tried spotreby vody, sa nepovažuje za splnenie podmienky.

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overí splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu **pred úhradou relevantnej ŽoP, najneskôr po predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP** na základe:

- **údajových listov výrobkov**, resp. stránky <http://www.uwla.eu/>.

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Nízky**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Nízke**

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Krátenie oprávnených výdavkov na spotrebiče vody, ktoré nepatria do dvoch najlepších tried spotreby vody / Ak výdavky na spotrebiče vody neboli zahrnuté do oprávnených výdavkov, tak sa uplatní sankčný mechanizmus (0,1 % z NFP).**

4. **Nakladanie so stavebným odpadom**

V rámci obnovy a rekonštrukcie budovy je požiadavka aby **aspoň 70 % hmotnosti nie nebezpečného stavebného a demolačného odpadu** (s výnimkou prirodzene sa vyskytujúceho materiálu zaradeného ako druh odpadu 17 05 04¹⁴ vo Vyhláške č. 365/2015 Z. z., ktorou sa stanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov) vyprodukovaného na stavenisku, **bolo recyklovaného alebo inak materiálovo zhodnoteného** a to vrátane činností spätného zasypávania¹⁵, pri ktorých sa využije odpad ako náhrada za iné materiály.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu **pri ŽoP obsahujúcej výdavky na stavebný odpad¹⁶, najneskôr pri predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP**, prostredníctvom dokladov preukazujúcich spôsob, akým bolo naložené so stavebným odpadom:

- **doklad o odovzdaní stavebných odpadov** (vážne lístky) **a odpadov z rekonštrukcie spoločnosti oprávnenej na nakladanie s odpadmi** (spoločnosť oprávnená na zber odpadov, spoločnosť oprávnená na prevádzkovanie zariadenia na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie stavebných odpadov a odpadov z demolácií) obsahujúci údaje:
 - identifikáciu odovzdávajúceho – pôvodcu odpadu (realizátora stavebných prác),

¹⁴ Zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03 (zemina a kamenivo obsahujúce nebezpečné látky).

¹⁵ Výlučne v súlade s § 3 ods. 20, § 97 ods. 1 písm. s) a s ods. 20 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v nadväznosti na § 20 vyhlášky 371/2015 Z. z. Ministerstva životného prostredia SR, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch.

¹⁶ Bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná o oprávnené alebo neoprávnené výdavky.

- identifikáciu stavby, z ktorej odpad pochádza,
 - identifikáciu spoločnosti oprávnenej na nakladanie s odpadmi, ktorá odpad preberá,
 - identifikáciu odpadu (katalógové číslo odpadu podľa prílohy č. 1 Katalógu odpadov),
 - množstvo odpadu,
 - spôsob nakladania s odpadom,
 - ak bol odpad odovzdaný spoločnosti oprávnenej na zber odpadov, ktorá nedisponuje zariadením na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov, je potrebné predložiť aj dokumenty¹⁷ od následného držiteľa odpadu - prevádzkovateľa zariadenia na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie odpadov preukazujúce opätovné použitie, recykláciu alebo materiálové zhodnotenie nie nebezpečného stavebného odpadu,
 - dátum odovzdania odpadu,
 - **sumarizáciu údajov**¹⁸ o vzniknutých stavebných odpadoch a o následnom nakladaní s nimi (na preukázanie splnenia požiadavky, že aspoň 70 % hmotnosti odpadu, ktorý je možné opätovne použiť, recyklovať alebo zhodnotiť, bolo recyklovaných alebo inak materiálovo zhodnotených) a zároveň
- **doklad, preukazujúci oprávnenosť osoby**, ktorá odpad podľa predchádzajúceho bodu preberá, nakladať s odpadom spôsobom, uvedeným v predchádzajúcom bode, t. j.:
 - i. **súhlas podľa § 97 ods. 1** zákona o odpadoch (ak nakladanie s odpadom podlieha súhlasu) alebo
 - ii. **registráciu podľa § 98 ods. 1** zákona o odpadoch (ak nakladanie s odpadom nepodlieha súhlasu).

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overuje splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu pri nároku na si výdavkov za stavebný odpad na základe **Prijímateľom predložených dokladov a po predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP** na základe:

- **súhrnného dokumentu sumarizujúceho údaje o vzniku odpadu a spôsobe nakladania s ním.**

Upozornenie:

- V prípade spoločnosti oprávnenej na prevádzkovanie zariadenia na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie stavebných odpadov sa nemyslí spoločnosť iba na prevádzkovanie zariadenia na zneškodňovanie odpadov, ktorým je podľa § 5 ods. 3 zákona č. 79/2015 zariadenie určené na výkon aspoň jednej z činností uvedených v prílohe č. 2, napr. D1 Uloženie do zeme alebo na povrchu zeme (napr. skládka odpadov).
- Ak sa preukáže, že viac ako 30 % z celkového množstva nie nebezpečných stavebných odpadov a odpadov z rekonštrukcie bolo **trvale uložených na skládku odpadov**, bude sa to považovať za **nesplnenie podmienky**.
- Súhrnný dokument sumarizujúci údaje o vzniku odpadu a spôsobe nakladania s ním obsahuje v časti *Prehľad nakladania so stavebným odpadom a odpadom z demolácií* aj informáciu *„Hmotnosť odpadu, ktorý bol pripravený na opätovné*

¹⁷ Dokumenty je možné vyžiadať na základe § 14 ods. 1 písm. h) zákona o odpadoch.

¹⁸ Súhrnný dokument sumarizujúci údaje o vzniku odpadu a spôsobe nakladania s ním sa predkladá spoločne so záverečnou monitorovacou správou ZtM-Z.

použitie/recyklovaný/inak materiálovo zhodnotený“, pričom v prípade odovzdania odpadu spoločnosti oprávnenej iba na zber odpadov táto nie je oprávnená stanoviť množstvo odpadu pripraveného na opätovné použitie.

V prípade odovzdania odpadu spoločnosti oprávnenej na prevádzkovanie zariadenia na zhodnocovanie alebo zneškodňovanie stavebných odpadov táto nevie pri odovzdaní odpadu exaktne stanoviť množstvo odpadu pripraveného na opätovné použitie pokiaľ zhodnoteniu nedôjde bezprostredne po odovzdaní odpadu.

Odporúča sa, aby po odvážení odpadu prevádzkovateľ zariadenia na zhodnocovanie odpadu stanovil množstvo - hmotnosť odpadu pripraveného na opätovné použitie podľa aplikačnej praxe/skúseností prevádzkovateľa zariadenia (jedná sa o časovo rýchlejší postup) alebo postupovať v súlade s § 14 ods. 1 zákona o odpadoch, podľa ktorého Držiteľ odpadu (podľa § 4 od. 2 - Držiteľ odpadu je pôvodca odpadu alebo osoba, ktorá má odpad v držbe) je povinný podľa písm. h) predložiť na vyžiadanie predchádzajúceho držiteľa odpadu doklady s úplnými a pravdivými informáciami preukazujúce spôsob nakladania s odpadom, a to najneskôr do 30 dní odo dňa doručenia písomnej žiadosti; na základe žiadosti predchádzajúceho držiteľa poskytnúť aj kópie dokladov.

V prípade odovzdania odpadu spoločnosti oprávnenej na zber odpadu sa odporúča postupovať podľa § 14 ods. 1 písm. h) zákona o odpadoch.

- Doklad preukazujúci oprávnenosť osoby, ktorá odpad preberá, na nakladanie s odpadom je možné získať priamo od oprávnenej osoby na nakladanie s odpadom pri odovzdaní odpadu alebo z web stránok konkrétnej registrovanej osoby, a sú tam uvedené aj jednotlivé/vybrané kategórie zbieraného odpadu podľa [Prílohy č. 1 k Vyhláske č. 365/2015 Z. z.](#), ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov, s ktorými je registrovaná osoba oprávnená nakladať. Stavebné odpady a odpady z demolácií vrátane výkopovej zeminy z kontaminovaných miest patria do skupiny č. 17, pričom podmienka DNSH sa uplatňuje na tie kategórie stavebného odpadu, ktoré sú označené ako ostatný (nie nebezpečný). Uvedené zároveň nezbavuje povinnosti dodávateľa nakladať s nebezpečným stavebných odpadom v súlade so zákonom o odpadoch. Zhodnocovanie nie nebezpečného stavebného odpadu podľa prílohy č. 1 k zákonu č. 79/2015 Z. z. patrí do skupiny R5 Recyklácia alebo spätné získavanie ostatných anorganických materiálov. Zoznam činností zneškodňovania odpadu je uvedený v prílohe č. 2 k zákonu č. 79/2015 Z. z.
- Zoznam registrácií podľa § 98 ods. 1 alebo súhlasov podľa § 97 ods. 1 zákona o odpadoch je možné získať na okresných úradoch – odbor odpadového hospodárstva alebo na MŽP SR.

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Stredný**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Stredné**

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Krátenie všetkých oprávnených výdavkov na stavebný odpad** / Ak výdavky na stavebný odpad neboli zahrnuté do oprávnených výdavkov, tak sa **uplatní sankčný mechanizmus** (0,5 % z NFP).

5. **Odstránenie azbestu**

Projekt rekonštrukcie (obnovy) budov **musí podporovať obhové hospodárstvo**, bezpečné odstránenie nebezpečných látok, nepoužívanie azbestu, používanie materiálov, ktoré neprekračujú normy formaldehydu a karcinogénnych prchavých prvkov a zabezpečiť aby pri stavebných prácach boli prijaté opatrenia na zníženie hluku, prachu a emisií.

Podmienka sa považuje za splnenú vzhľadom na požiadavky kladené na tovary uvádzané na trh EÚ a požiadavky kladené na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ako aj technické normy súvisiace s realizáciou stavebných prác a inštaláciou zariadení, tvoriacich predmet projektu.

Len v prípade, ak projekt zahŕňa aj **odstránenie azbestu**, je žiadateľ povinný preukázať, že bol odstránený fyzickou/právnickou osobou, ktorá disponuje oprávnením na tieto činnosti, ktoré vydáva Úrad verejného zdravotníctva SR podľa § 5 ods. 4, písm. o) a § 41 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení v súlade s nariadením vlády SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu spolu s **relevantnou žiadosťou o platbu**, prostredníctvom predloženia:

- **potvrdenia o odovzdaní odpadu obsahujúceho azbest fyzickej / právnickej osobe, ktorá disponuje oprávnením na tieto činnosti a zároveň**
- **kópie oprávnenia fyzickej/právnickej osoby na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** vydaného Úradom verejného zdravotníctva SR v zmysle § 41 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (Príloha č. 3g k zákonu č. 355/2007 Z. z. – Vzory dokladov o absolvovaní odbornej prípravy na prácu pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 41 ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. e) bodu 2 a aktualizáčnej odbornej prípravy podľa § 41 ods. 15 a § 63c ods. 3).

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overuje splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu **pri nárokovaní si výdavkov za odstránenie azbestu** (ak relevantné), **najneskôr po predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP** na základe Prijímateľom predložených dokladov.

Upozornenie:

Zoznam právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov oprávnených odstraňovať azbestové materiály zo stavieb podľa § 5 ods. 4 písm. o) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je dostupný na <https://www.uvzs.sk/web/uvz/zoznam-fyzickych-osob-podnikatelov-a-pravnicky-ch-osob-ktorym-bolo-vydane-odbrate-alebo-zmenene-opravnenie-na-odstranovanie-azbestu-alebo-materialov-obsahujucich-azbest-zo-stavieb>.

Oprávnenie fyzickej/právnickej osoby na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb môže obsahovať aj údaje o zazmluvnenej spoločnosti na odber, prepravu a zneškodňovanie stavebných odpadov s obsahom azbestu, pričom Prijímateľ predkladá potvrdenie o odovzdaní odpadu obsahujúceho azbest relevantnej spoločnosti.

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Stredný**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Vysoké**

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Krátenie všetkých oprávnených výdavkov na odstránenie azbestu** / Ak výdavky na odstránenie azbestu neboli zahrnuté do oprávnených výdavkov, tak sa **uplatní sankčný mechanizmus** (0,5 % z NFP).

6. Výrobky z dreva

Najmenej 70 % všetkých výrobkov z dreva použitých pri renovácii konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav bude recyklovaných / opätovne použitých, alebo pochádzajúcich z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov, ako sú certifikované certifikačnými auditmi tretích strán vykonávanými akreditovanými certifikačnými orgánmi, napr. normy FSC / PEFC¹⁹, alebo ekvivalentné normy.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu **pri ŽoP obsahujúcej výdavky na výrobky z dreva²⁰, najneskôr pri predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP** prostredníctvom:

- **dokladu o dodaní výrobkov z dreva** obsahujúcom nasledovné údaje:
 - identifikácia spoločnosti dodávajúcej výrobky z dreva,
 - názov/druh výrobku,
 - merná jednotka,
 - počet jednotiek,
 - číslo certifikátu/osvedčenia,
 - držiteľ certifikátu/osvedčenia, alebo dodávateľ (ak výrobok nemá certifikát/osvedčenie a bol dodaný v rámci subdodávky),
- **certifikátu** k výrobkom z dreva,
- **sumarizácie údajov²¹ o výrobkoch z dreva** (na preukázanie splnenia požiadavky, že najmenej 70 % všetkých výrobkov z dreva použitých pri renovácii konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav bolo recyklovaných / opätovne použitých, alebo pochádzajúcich z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov, ako sú certifikované certifikačnými auditmi tretích strán vykonávanými akreditovanými certifikačnými orgánmi).

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overuje splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu pri nárokovaní si výdavkov na výrobky z dreva na základe **Prijímateľom predložených dokladov** a po **predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP** na základe:

- **súhrnného dokumentu sumarizujúceho údaje o výrobkoch z dreva.**

Upozornenie:

- Do výpočtu vstupujú všetky výrobky z dreva²² použité pri renovácii konštrukcií – obalových konštrukcií (otvorové a strešné), vnútorné konštrukcie ak sú z dreva (napr. priečky,

¹⁹ <https://www.pefc.sk/spotrebitelsky-retazec/drzitelia-pefc-certifikatu-c-o-c>

²⁰ Bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná o oprávnené alebo neoprávnené výdavky.

²¹ Súhrnný dokument sumarizujúci údaje o výrobkoch z dreva sa predkladá spoločne so záverečnou monitorovacou správou ZtM-Z.

²² Podmienka sa uplatňuje na drevo a výrobky z dreva v zmysle vymedzenia pojmu uvedeného v článku 2, písmeno a) nariadenia EP a Rady EÚ č. 995/2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva, a sú v rámci prílohy tohto nariadenia uvedené v členení podľa klasifikácie kombinovanej nomenklatúry uvedenej v prílohe I k nariadeniu Rady (EHS) č. 2658/87. Podmienka sa uplatňuje nie len na drevo ako stavebný materiál,

- schodiská), opláštenia a povrchových úprav – interiér (napr. podlahy, obklady), exteriér (napr. obklady).
- Overenie relevantných výrobkov s certifikátom je možné na <https://www.pefc.org/find-certified> po zadaní krajiny a špecifikácii produktov, resp. čísla certifikátu.
 - V kontexte výziev zameraných na rekonštrukciu (obnovu) budov, pri renovácii konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav sa jedná o výrobky z dreva (ďalej „relevantné výrobky“) ako sú stavebné rezivo (dosky, hranoly, fošne a pod. napr. na rekonštrukciu striech), otvorové konštrukcie (okná a rámy, dvere a zárubne napr. v prípade histor. budov), resp. obklady (opláštenie/interiér) a povrchové úpravy napr. pri realizácii estetických opatrení „Nového Európskeho Bauhausu“.
 - Odporúčame nasledovný postup na určenie splnenia podmienky „*najmenej 70 % všetkých výrobkov z dreva*“:
 1. Stanovíť okruh posudzovaných (relevantných) výrobkov v súlade s nastavením výzvy a znením podmienky DNSH.
 2. Ako posudzovaný parameter odporúčame použiť merné jednotky pre jednotlivé segmenty: napr. stavebné rezivo (A) - m³, obkladový materiál (B) - m², lišty (C) - m, okná (D) – ks, dvere (E) - ks.
 3. Stanovenie celkového množstva použitých výrobkov na základe faktúr v relevantných jednotkách:
A = 15 m³,
B = 100 m²,
C = 150 m,
D = 30 ks,
E = 2 ks,
Suma = 297 (bez jednotiek).
 4. Stanovenie váhy početnosti jednotlivých segmentov výrobkov k celkovému množstvu všetkých výrobkov 297.
K_A = 15/297 = 0,0505
K_B = 100/297 = 0,3367
K_C = 150/297 = 0,505
K_D = 30/297 = 0,1010
K_E = 2/297 = 0,0067.
 5. Stanovenie pomeru počtu výrobkov spĺňajúcich kritérium, že sú recyklované, opätovne použité, alebo pochádzajúcich z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov, resp. s predloženým certifikátom k celkovému počtu výrobkov v danom segmente, napr.:
A = 10 m³ má certifikát z 15 m³, potom X_A = 10/15 = 0,6667
B = 80 m² má certifikát z 100 m², potom X_B = 80/100 = 0,8
C = 80 m má certifikát z 150 m, potom X_C = 80/150 = 0,5333
D = 10 ks má certifikát z 30 ks, potom X_D = 10/30 = 0,3333
E = 1 ks má certifikát z 2 ks, potom X_E = 1/2 = 0,5.
 6. Stanovenie množstva všetkých výrobkov spĺňajúcich podmienku tak, že sa urobí súčet hodnôt váhový faktor * pomer počtu výrobkov spĺňajúcich kritérium (mať certifikát/osvedčenie) v danom segmente za všetky segmenty výrobkov:
K_A*X_A + K_B*X_B + K_C*X_C + K_D*X_D + K_E*X_E = 0,0505*0,6667 + 0,3367*0,8 + 0,505*0,5333 + 0,1010*0,3333 + 0,0067*0,5 = 0,0337 + 0,2694 + 0,2693 + 0,0337 + 0,0033 = 0,6094
* 100% = **60,94 %**.

ale aj na výrobky z dreva uvedené pod kódom kombinovanej nomenklatúry 4418 *Výrobky stavebného stolárstva a tesárstva z dreva vrátane pórovitých (voštinových dosiek, zostavených podlahových dosiek a šindľov)*, kde sú zahrnuté položky ako napr. : Okná, francúzske okná a ich rámy a zárubne; Dvere a ich rámy, zárubne a prahy; Šindle; Zostavené podlahové dosky atď.

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Nízky**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Stredné**

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Krátenie oprávnených výdavkov na relevantné výrobky z dreva, ktoré nemajú certifikát podľa algoritmu** / Ak výdavky na relevantné výrobky z dreva neboli zahrnuté do oprávnených výdavkov, tak sa **uplatní sankčný mechanizmus** (0,1 % z NFP).

Algoritmus na krátenie výdavkov na relevantné výrobky z dreva bez certifikátu:

Sankcia (Eur) = $(X' - 30)/100 * OV_{DBC}$, pričom

X' – percentuálne vyjadrenie množstva relevantných výrobkov z dreva, ktoré nemajú certifikát (%) a vyjadrí sa ako rozdiel 100 – hodnota stanovená v bode 6,

30 – percentuálne povolené množstvo relevantných výrobkov z dreva, ktoré nemusia mať certifikát (%),

OV_{DBC} – výška oprávnených výdavkov na relevantné výrobky z dreva, ktoré nemajú certifikát (Eur),

Príklad:

45 % relevantných výrobkov z dreva nemá certifikát,

OV_{DBC} = 15 000 Eur,

Sankcia (Eur) = $(X' - 30)/100 * OV_{DBC} = (45 - 30)/100 * 15\ 000 = 2\ 250$ Eur.

7. EIA - súlad s požiadavkami v oblasti posudzovania vplyvov

Ak bude podporovaná činnosť predstavujúca rekonštrukciu a modernizáciu budov (stavieb) prístavby, nadstavby, stavebné úpravy dosahovať prahovú hodnotu od 10 000 m² hrubej podlažnej plochy nadzemných podlaží v zastavanom území vrátane a od 1 000 m² hrubej podlažnej plochy nadzemných podlaží mimo zastavaného územia vrátane, podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je predmetom zisťovacieho konania podľa § 18 ods. 2 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podmienka je relevantná iba pre projekty, u ktorých sa nevykonalo jej overovanie v rámci konania o ŽoNFP, resp. pred uzavretím zmluvy o NFP alebo pre projekty u ktorých dôjde počas implementácie k takej zmene projektu, ktorá má za následok prekročenie prahových hodnôt.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky **najneskôr spolu s prvou ŽoP²³, resp. pri predložení žiadosti o zmenu projektu²⁴** prostredníctvom predloženia výstupu príslušného orgánu z procesu posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti, ktorá je predmetom realizácie projektu, **ak sa posúdenie navrhovanej činnosti** (t. j. projektu) **vyžaduje** podľa zákona o posudzovaní vplyvov (ak relevantné v zmysle podmienok výzvy), t. j. Prijímateľ predkladá účinné záväzné

²³ Relevantné pre výzvu s kódom PSK-SIEA-002-2023-DV-EFRR.

²⁴ Zmena projektu, ktorá má za následok prekročenie prahových hodnôt v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

stanovisko zo zisťovacieho konania, resp. právoplatné rozhodnutie vydané v zisťovacom konaní podľa právnej úpravy účinnej do 31. 12. 2024 (s prihliadnutím aj na prechodné ustanovenia upravené v § 65ia zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)²⁵, alebo právoplatné záverečné stanovisko podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ak zo záväžného stanoviska zo zisťovacieho konania, resp. z rozhodnutia vydaného v zisťovacom konaní vyplynulo, že sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena bude ďalej posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overí splnenie podmienky počas realizácie projektu, **najneskôr pred úhradou prvej ŽoP²⁶**, resp. **pred schválením zmeny projektu, následkom ktorej dôjde k prekročeniu prahových hodnôt.**

Podmienka si vyžaduje kvalifikované overenie príslušným útvarom MŽP SR – manažérom DNSH

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Vysoký**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Vysoké**

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Odstúpenie od Zmluvy o NFP.**

8. Natura 2000 - súlad s požiadavkami v oblasti vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia patriace do európskej sústavy chránených území Natura 2000

Predložený projekt musí spĺňať požiadavky v oblasti vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia patriace do európskej sústavy chránených území Natura 2000 v súlade s ustanoveniami zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Budovy spojené s podpornou infraštruktúrou v chránenej prírodnej oblasti, ako sú návštevnícke centrá, múzeá alebo technické zariadenia, sú z tohto kritéria vyňaté. Renovácia nebude prebiehať na ornej alebo zelenej pôde s uznanou vysokou hodnotou biodiverzity a na pôde, ktorá slúži ako biotop ohrozených druhov (flóry a fauny) uvedených na európskom červenom zozname a/alebo červenom zozname IUCN.

Podmienka je relevantná iba pre projekty, u ktorých sa nevykonalo jej overovanie v rámci konania o ŽoNFP, resp. pred uzavretím zmluvy o NFP.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky **najneskôr spolu s prvou ŽoP²⁷** prostredníctvom predloženia relevantného dokumentu preukazujúceho súlad s požiadavkami v oblasti vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia patriace do európskej sústavy chránených

²⁵ Žiadateľ predkladá jeden z relevantných dokumentov.

²⁶ Relevantné pre projekty výzvy s kódom PSK-SIEA-002-2023-DV-EFRR, u ktorých nedošlo k overeniu v rámci súčinnosti pred uzavretím zmluvy o NFP.

²⁷ Relevantné pre výzvu s kódom PSK-SIEA-002-2023-DV-EFRR.

území NATURA 2000 v zmysle prílohy č. 5 metodického usmernenia k uplatňovaniu zásady „nespôsobať významnú škodu“, a to jeden z nižšie uvedených²⁸:

1. **Stanovisko k možnosti významného vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000** – vydáva organizácia ochrany prírody, t. j. Štátna ochrana prírody SR podľa § 65a ods. 2 písm. k) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny alebo Správa národného parku podľa § 65b ods. 3 v spojení s § 65a ods. 2 písm. k) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny,
2. **Stanovisko/vyjadrenie** podľa § 9 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny k možnosti významného vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000, ak je to z obsahu stanoviska/vyjadrenia zrejmé – vydáva orgán ochrany prírody, t. j. okresný úrad,
3. **Záväzné stanovisko** v špecifických prípadoch definovaných v § 9 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny k možnosti významného vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000, ak je to z obsahu záväzného stanoviska zrejmé – vydáva orgán ochrany prírody, t. j. okresný úrad,
4. **Odborné stanovisko** podľa § 28 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny – vydáva orgán ochrany prírody, t. j. okresný úrad v sídle kraja v kompetencii podľa § 67 písm. m) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overí splnenie podmienky počas realizácie projektu, **najneskôr pred úhradou prvej ŽoP²⁹** prostredníctvom kontroly predloženého **dokumentu preukazujúceho súlad s požiadavkami v oblasti vplyvu návrhu plánu, programu alebo projektu na územia patriace do európskej sústavy chránených území NATURA 2000.**

Podmienka si vyžaduje kvalifikované overenie príslušným útvarom MŽP SR – manažérom DNSH

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Vysoký**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Vysoké**

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Odstúpenie od Zmluvy o NFP.**

Vybrané podmienky zásady DNSH pre obnoviteľné zdroje energie

9. Zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie

Zariadenie na báze obnoviteľných zdrojov energie musí mať vydané vyhlásenie o zhode podľa § 23 zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V rámci

²⁸ Predloženie prílohy je nerelevantné pre žiadateľov, ktorí predkladajú platné záverečné stanovisko z posudzovania vplyvov podľa § 18 ods. 1 zákona o posudzovaní vplyvov, nakoľko vplyvy navrhovanej činnosti, resp. jej zmeny na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000 boli vyhodnotené v rámci povinného hodnotenia.

²⁹ Relevantné pre projekty výzvy s kódom PSK-SIEA-002-2023-DV-EFRR, u ktorých nedošlo k overeniu v rámci súčinnosti pred uzavretím zmluvy o NFP.

efektívneho nakladania so zdrojmi sa očakáva životnosť fotovoltaických (FV) a fototermyckých (FT) panelov aspoň 20 rokov a meničov napätia aspoň 10 rokov, životnosť tepelných čerpadiel s elektrickým pohonom aspoň 10 rokov.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky vo fáze realizácie projektu spolu s **relevantnou žiadosťou o platbu**. Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky, že zariadenie na báze obnoviteľných zdrojov energie má vydané vyhlásenie o zhode, **na základe technického listu zariadenia**.

Splnenie podmienky životnosti je potrebné preukázať **potvrdením výrobcu o predpokladanej životnosti zariadenia**³⁰ (ak relevantné), alebo **dokladom výrobcu o záruke zariadenia**³¹ (ak relevantné), alebo **technickým listom** výrobcu, ak obsahuje informácie preukazujúce splnenie podmienky životnosti.

Za splnenie podmienky sa považuje, ak **zariadenie** na báze obnoviteľných zdrojov energie je **evidované na stránke Zelená domácnostiam** (<https://is.zelenadomacnostiam.sk/zariadenia>). V uvedenom prípade sa nevyžaduje predloženie dokumentácie.

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overuje splnenie podmienky na základe Prijímateľom predložených dokumentov, resp. na stránke <https://is.zelenadomacnostiam.sk/zariadenia> vo fáze realizácie projektu **pred úhradou relevantnej ŽoP**³², **najneskôr po predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP**.

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Stredný**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Vysoké**

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Krátenie oprávnených výdavkov na zariadenie** / Ak výdavky na zariadenie neboli zahrnuté do oprávnených výdavkov, tak sa **uplatní sankčný mechanizmus** (1,0 % z NFP) za každé zariadenie.

10. Nakladanie s batériami a akumulátormi

Pri investíciách do materiálového vybavenia a investíciách do uskladňovania energie sa bude vychádzať zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/66/ES o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch a zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Budú zavedené opatrenia na nakladanie s odpadom vo fáze používania (údržba) aj na konci životnosti batérií a akumulátorov, vrátane možnosti opätovného použitia a recyklácie batérií a akumulátorov (najmä kritických surovín v nich) v súlade s klasifikáciou typu odpadu. Pri vyradení (likvidácii)

³⁰ Potvrdenie výrobcu alebo doklad výrobcu je možné nahradiť technickým listom výrobcu, ak obsahuje informácie preukazujúce splnenie podmienky životnosti.

³¹ Iba v prípade záruky najmenej v požadovanej dĺžke životnosti zariadenia.

³² Ak sa jedná o totožný druh a model výrobcu, ktorý už bol predmetom niektorej predchádzajúcej ŽoP a údajové listy výrobkov, technické listy zariadenia, potvrdenie výrobcu o predpokladanej životnosti zariadenia, doklad výrobcu o záruke zariadenia najmenej v požadovanej dĺžke životnosti zariadenia alebo príslušný záznam v Európskom registri výrobkov s energetickým označením (databáza EPREL) už boli predložené poskytovateľovi v rámci predchádzajúcej ŽoP, Prijímateľ uvedené dokumenty opätovne nepredkladá, ale uvedie len odkaz na príslušný proces/dokumentáciu, v rámci ktorej túto prílohu už poskytovateľovi predložil.

batérií a akumulátorov je potrebné postupovať v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Prijímateľ preukazuje splnenie podmienky **technickým listom zariadenia** pri **relevantnej žiadosti o platbu** a v prípade likvidácie batérií a akumulátorov počas realizácie, prípadne udržateľnosti projektu (ak relevantné) **dokladom preukazujúcim likvidáciu odpadu** v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch.

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overuje splnenie podmienky na základe Prijímateľom predložených dokumentov vo fáze realizácie projektu **pred úhradou ŽoP**, ktorá obsahuje relevantný výdavok, a ak relevantné v prípade likvidácie batérií a akumulátorov počas realizácie projektu **po predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) najneskôr pred úhradou záverečnej ŽoP** a v prípade ich likvidácie v udržateľnosti projektu, najneskôr pred schválením **najbližšej následnej monitorovacej správy (ZtM-N)**.

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Stredný**

Kategória rizika nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Vysoké**

Dopad v prípade nesplnenia podmienky zásady DNSH: **Krátenie oprávnených výdavkov** na batérie a akumulátory / Ak výdavky na batérie a akumulátory neboli zahrnuté do oprávnených výdavkov, tak sa **uplatní sankčný mechanizmus** (0,1 % z NFP) za každú batériu/akumulátor.

11. Tepelné čerpadlá určené na využívanie geotermálnej energie³³ alebo energie z okolia³⁴

A. Tepelné čerpadlá s elektrickým pohonom³⁵

Cieľ a povaha oblasti intervencie priamo podporujú cieľ zmiernenia zmeny klímy vytvorením podmienok na využívanie energie okolitého prostredia na výrobu tepla/chladu prostredníctvom tepelných čerpadel s elektrickým pohonom za podmienky že:

- prahová hodnota chladiwa: potenciál globálneho otepľovania neprekročí 675³⁶;
- sú splnené požiadavky na energetickú účinnosť stanovené vo vykonávacích nariadeniach podľa Smernice 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov (prepracované znenie) v platnom znení.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

³³ Geotermálna energia je energia uložená vo forme tepla pod pevným zemským povrchom.

³⁴ Energia z okolia je prirodzene sa vyskytujúca tepelná energia a energia akumulovaná v prostredí s obmedzenými hranicami, ktorá môže byť uložená v okolitom vzduchu okrem odvetrávaného vzduchu alebo v povrchovej vode a odpadovej vode.

³⁵ Podmienka sa aplikuje na všetky zariadenia na výrobu tepla/chladu využívajúce energiu okolitého prostredia alebo geotermálnu energiu, ktoré fungujú na princípe tepelného čerpadla, vrátane klimatizačných zariadení.

³⁶ Toto obmedzenie sa bude uplatňovať v súlade s platným znením nariadenia o F plynch. V nadväznosti na aktuálne platné Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/573 zo 7. februára 2024 o fluórovaných skleníkových plynch, ktorým sa mení smernica (EÚ) 2019/1937 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 517/2014, sa podpora nebude poskytovať na zariadenia (v závislosti od typu zariadenia), ktoré nespĺňajú požiadavku na prahovú hodnotu chladiwa (potenciál globálneho otepľovania) od dátumu zákazu podľa prílohy IV *Zákazy uvedenia na trh podľa článku 11 Ods. 1*.

Splnenie podmienky podľa písm. a) sa preukazuje **technickou dokumentáciou zariadenia** predloženou spolu **s relevantnou ŽoP**. Splnenie podmienky podľa písm. b) sa preukazuje **záznamom v Európskom registri výrobkov s energetickým označením (databáza EPREL)³⁷** zaradením do jednej z dvoch najvyšších významne zastúpených tried energetickej účinnosti v zmysle čl. 7 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369 zo 4. júla 2017, ktorým sa stanovuje rámec pre energetické označovanie a zrušuje smernica 2010/30/EÚ v platnom znení.

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Podmienku overí poskytovateľ vo fáze realizácie projektu pri nároku na si výdavkov za tepelné čerpadlo na základe Prijímateľom predložených dokumentov, **najneskôr po predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP**.

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Stredný**

Kategória rizika v prípade nenaplnenia: **Vysoké**

Dopad: **Krátenie oprávnených výdavkov na tepelné čerpadlá³⁸** / Ak výdavky na tepelné čerpadlá neboli zahrnuté do oprávnených výdavkov, tak sa **uplatní sankčný mechanizmus (1,0 % z NFP)** za každé tepelné čerpadlo.

B. Tepelné čerpadlá vzduch-vzduch

Pri tepelných čerpadlách vzduch-vzduch s menovitou kapacitou do 12 kW musí byť vnútorná a vonkajšia hladina akustického výkonu pod prahovou hodnotou stanovenou v nariadení Komisie (EÚ) č. 206/ 2012.

Spôsob preukázania splnenia podmienky zo strany Prijímateľa:

Splnenie podmienky sa preukazuje **záznamom v Európskom registri výrobkov s energetickým označením (databáza EPREL)³⁹**.

Spôsob overenia splnenia podmienky zo strany Poskytovateľa:

Poskytovateľ overuje splnenie podmienky **pred úhradou relevantnej ŽoP⁴⁰**, najneskôr **po predložení záverečnej monitorovacej správy (ZtM-Z) pred úhradou záverečnej ŽoP**.

Stupeň dôležitosti podmienky zásady DNSH: **Stredný**

Kategória rizika v prípade nenaplnenia: **Vysoké**

Dopad: **Krátenie oprávnených výdavkov na tepelné čerpadlá** / Ak výdavky na tepelné čerpadlá neboli zahrnuté do oprávnených výdavkov, tak sa **uplatní sankčný mechanizmus (1,0 % z NFP)** za každé tepelné čerpadlo.

³⁷ EPREL Public website (<https://eprel.ec.europa.eu/screen/home>).

³⁸ Krátenie/sankčný mechanizmus sa uplatní už pri nesplnení jednej zo subpodmienok a) alebo b), pričom v prípade sankčného mechanizmu (ak výdavky na tepelné čerpadlá neboli zahrnuté do oprávnených výdavkov) sa v prípade nesplnenia oboch subpodmienok a) a b) sankcia neschítava.

³⁹ EPREL Public website (<https://eprel.ec.europa.eu/screen/home>).

⁴⁰ Ak sa jedná o totožný druh a model výrobku, ktorý už bol predmetom niektorej predchádzajúcej ŽoP a príslušný záznam v Európskom registri výrobkov s energetickým označením (databáza EPREL) už bol predložený poskytovateľovi v rámci predchádzajúcej ŽoP, Prijímateľ uvedené dokumenty opätovne nepredkladá, ale uvedie len odkaz na príslušný proces/dokumentáciu, v rámci ktorej túto prílohu už poskytovateľovi predložil.

12. Natura 2000 - súlad s požiadavkami v oblasti vplyvu návrhu plánu, program alebo projektu na územia patriace do európskej sústavy chránených území Natura 2000

Spôsob preukázania a overenia splnenia podmienky DNSH je uvedený v bode 8 tohto Usmernenia.

Odporúčame Prijímateľom požiadavku/potrebu splnenia podmienok zásady DNSH zahrnúť už do podmienok pre dodávateľa stavebných prác/zariadení na využitie OZE pri príprave podkladov k procesu verejného obstarávania.

Prílohy:

Tabuľka 1: Prehľad vybraných podmienok zásady DNSH a sankcií za ich neplnenie

Príloha 1: Súhrnný dokument sumarizujúci údaje o vzniku odpadu a spôsobe nakladania s ním

Príloha 2: Súhrnný dokument sumarizujúci údaje o výrobkoch z dreva

Tabuľka 1: Prehľad vybraných podmienok zásady DNSH a sankcií za ich neplnenie

Podmienka zásady DNSH		Dopad za neplnenie, ak výdavok je súčasťou OV	Dopad za neplnenie, ak výdavok nie je súčasťou OV
Rekonštrukcia budov	Úspora primárnej energie (min. 30% alebo 60%)	Sankčný mechanizmus v zmysle podmienok výzvy, resp. odstúpenie od ZoNFP	N/A
	Výmena hlavného zdroja tepla (Kondenzačný kotol - pripojenie na bioplyn/biometán/tranzitný plyn zo spracovaného odpadu; Elektrický kotol - nízka spotreba/pripojenie na zelenú elektrinu alebo FVZ; životnosť a vyhlásenie o zhode)	Krátenie OV na zdroj tepla	N/A
	Výmena spotrebičov vody (prvé dve triedy spotreby vody)	Krátenie OV na spotrebiče vody, ktoré nepatria do dvoch najlepších tried spotreby vody	0,1 % z NFP
	Nakladanie so stavebným odpadom (recyklácia/zhodnotenie min. 70% hmotnosti nie nebezpečných stavebných odpadov)	Krátenie všetkých OV na stavebný odpad	0,5 % z NFP
	Odstránenie azbestu (oprávnenie na odstránenie a potvrdenie o odovzdaní oprávnenej osobe)	Krátenie všetkých OV na odstránenie azbestu	0,5 % z NFP
	Výrobky z dreva (certifikovaných min. 70% všetkých výrobkov z dreva)	Krátenie OV na relevantné výrobky z dreva, ktoré nemajú certifikát podľa algoritmu	0,1 % z NFP
	EIA	Odstúpenie od Zmluvy o NFP	N/A
	Natura 2000	Odstúpenie od Zmluvy o NFP	N/A
	OZE	Zariadenia na báze OZE (vyhlásenie o zhode a životnosť)	Krátenie OV na zariadenie OZE
Nakladanie s batériami a akumulátormi (technické listy a likvidácia)		Krátenie OV na batérie a akumulátory	0,1 % z NFP
TČ s elektrickým pohonom (chladiivo a účinnosť)		Krátenie OV na TČ	1,0 % z NFP
TČ vzduch-vzduch (akustický výkon – vonkajší, vnútorný)		Krátenie OV na TČ	1,0 % z NFP
Natura 2000		Odstúpenie od Zmluvy o NFP	N/A

Príloha 1: Súhrnný dokument sumarizujúci údaje o vzniku odpadu a spôsobe nakladania s ním

Informácie o prijímateľovi	
Názov prijímateľa:	
IČO:	
Ulica:	
Obec:	
PSČ:	
Identifikátor projektu:	
Dátum:	Podpis:
Právnická osoba (zhotoviteľ)	
Názov spoločnosti/obchodné meno:	
IČO:	
Ulica:	
Obec:	
PSČ:	
<p>Týmto vyhlasujem na svoju česť, že som zabezpečil(a), aby najmenej 70 % (hmotnosti) stavebného odpadu a odpadu z demolácií, vyprodukovaného počas realizácie stavby alebo demolácie, neznečisteného škodlivinami, bolo pripravených na opätovné použitie, recykláciu a iné materiálové zhodnotenie, a to vrátane činnosti spätného zasypávania⁴¹, pri ktorých sa využije odpad ako náhrada za iné materiály. Zároveň vyhlasujem, že informácie uvedené v tomto súhrnnom dokumente sú pravdivé.</p> <p>Som si vedomý(á) následkov, ktoré by ma postihli v prípade uvedenia nepravdivých údajov v tomto vyhlásení.</p>	
Dátum:	Podpis :

Prehľad nakladania so stavebným odpadom a odpadom z demolácií**Firma oprávnená na nakladanie s odpadmi – zberová spoločnosť**

⁴¹ V súlade s § 3 ods. 20, § 97 ods. 1 písm. s) a s ods. 20 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v nadväznosti na § 20 vyhlášky 371/2015 Z. z. Ministerstva životného prostredia SR, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch.

Názov/obchodné meno spoločnosti:				
IČO:				
Ulica:				
Obec:		PSČ:		
Odpad				
Kód odpadu podľa Katalógu odpadov	Názov odpadu podľa Katalógu odpadov	Katégoria odpadu	Hmotnosť odpadu [t]	Spôsob nakladania s odpadom
Celková hmotnosť odovzdaného odpadu [t]:				
Hmotnosť odpadu, ktorý bol pripravený na opätovné použitie/recyklovaný/inak materiálovo zhodnotený:				
Identifikátor prílohy – vážnych lístkov:				
Dátum odovzdania:				

Tabuľku nižšie vyplňate **vždy**

Celková hmotnosť vzniknutého odpadu	Hmotnosť odpadu, ktorý bol pripravený na opätovné použitie/recyklovaný/inak materiálovo zhodnotený:	Podiel*
<p>*Doplňte zdôvodnenie <u>len</u> v prípade nedosiahnutia cieľa zabezpečiť prípravu na opätovné použitie, recykláciu a iné materiálové zhodnotenie stavebného odpadu a odpadu z demolácie, vrátane zasypávacích prác ako náhrady za iné materiály, v rozsahu <u>minimálne 70 % hmotnosti</u> odpadu:</p>		

Príloha 2: Súhrnný dokument sumarizujúci údaje o výrobkoch z dreva

Informácie o prijímateľovi	
Názov prijímateľa:	
IČO:	
Ulica:	
Obec:	
PSČ:	
Identifikátor projektu:	
Dátum:	Podpis:
Právnická osoba (zhotoviteľ)	
Názov spoločnosti / obchodné meno:	
IČO:	
Ulica:	
Obec:	
PSČ:	
<p>Týmto vyhlasujem na svoju česť, že som zabezpečil(a), aby najmenej 70 % všetkých výrobkov z dreva použitých pri renovácii konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav bolo recyklovaných / opätovne použitých, alebo pochádzajúcich z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov, ako sú certifikované certifikačnými auditmi tretích strán vykonávanými akreditovanými certifikačnými orgánmi, napr. Normy FSC / PEFC⁴² alebo ekvivalentné normy. Zároveň vyhlasujem, že informácie uvedené v tomto súhrnnom dokumente sú pravdivé.</p> <p>Som si vedomý(á) následkov, ktoré by ma postihli v prípade uvedenia nepravdivých údajov v tomto vyhlásení.</p>	
Dátum:	Podpis:

Prehľad o výrobkoch z dreva použitých pri renovácii konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav⁴³
Spoločnosť dodávajúca výrobky z dreva
Názov / obchodné meno spoločnosti:
IČO:

⁴² <https://www.pefc.sk/spotrebitelsky-retazec/drzitelia-pefc-certifikatu-c-o-c>.

⁴³ Ak je spoločnosť dodávajúcich výrobky z dreva viacerou, tabuľka sa vyplní za každú spoločnosť samostatne.

Ulica:					
Obec:		PSČ:			
Výrobky z dreva					
Názov/druh výrobku	Merná jednotka	Počet jednotiek	Číslo certifikátu / osvedčenia ⁴⁴	Držiteľ certifikátu / Dodávateľ ⁴⁵	Poznámka ⁴⁶
Identifikátor prílohy – certifikáty/osvedčenia ⁴⁷ :					

Tabuľku nižšie vyplňate **vždy**

<p>Výpočet podielu⁴⁸ použitých výrobkov z dreva, ktoré sú recyklované/opätovne použité, alebo pochádzajú z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov, ako sú certifikované certifikačnými auditmi tretích strán vykonávanými akreditovanými certifikačnými orgánmi, napr. normy FSC/PEFC, alebo ekvivalentné normy, ku všetkým výrobkom z dreva použitých pri renovácii konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav:</p>
<p>Podiel:</p>
<p>*Doplňte zdôvodnenie⁴⁹ <i>len</i> v prípade nedosiahnutia cieľa zabezpečiť, aby minimálne 70 % všetkých výrobkov z dreva použitých pri renovácii konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav bolo recyklovaných/opätovne použitých, alebo pochádzajúcich z trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov, ako sú certifikované certifikačnými auditmi tretích strán vykonávanými akreditovanými certifikačnými orgánmi, napr. normy FSC/PEFC, alebo ekvivalentné normy:</p>

⁴⁴ Ak výrobok nemá certifikát/osvedčenie, uvedie sa „bez certifikátu“.

⁴⁵ Relevantné, ak výrobok nemá certifikát/osvedčenie a bol dodaný v rámci subdodávky.

⁴⁶ Uvedie sa napr. identifikácia faktúry a vyjadrenie k neexistencii certifikátu/osvedčenia (ak relevantné).

⁴⁷ Ak už boli certifikáty/osvedčenia predložené poskytovateľovi v rámci predchádzajúcich ŽoP, Prijímateľ uvedené dokumenty opätovne nepredkladá, ale uvedie len odkaz na príslušný proces/dokumentáciu, v rámci ktorej túto prílohu už poskytovateľovi predložil.

⁴⁸ Výpočet podielu sa vykoná podľa inštrukcií uvedených v *Usmernení o spôsobe preukázania a overenia splnenia vybraných podmienok zásady DNSH*. Výpočet sa nemusí predkladať, ak sú všetky výrobky z dreva použité pri renovácii konštrukcií, opláštenia a povrchových úprav certifikované.

⁴⁹ Zdôvodnenie nemá vplyv na výšku sankcie za nesplnenie podmienky.